

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy órára . . . 2 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEK

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábon petit sorja 30 fillér.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A válság.

A választások kérdése.

Budapest, ápr. 2. Politikai körökben ma a következő valószínűtlen hír terjedt el: A király, tekintettel arra, hogy az országgyűlés egybehívása nemcsak felségjog, hanem felségkötelesség is, királyi manifestumban promulgálja a választásokat a törvényes határidőn belül, Kristóffy József belügyminiszter azonban nem fogadatosítja a választásokat, két okra való hivatkozással. Az egyik ok az, hogy a mostani választások eredménye veszélyeztetné a 67-es alapot, a másik ok pedig, hogy a rezisztáló vármegyék nem adnak biztosítékot arra, hogy a központi választmányok normálisan működjenek. A belügyminiszter ehhez köti majd magát és le is mond. Ezzel megakadályoztatnék a választásoknak a törvényes határidőn belül való megtartása.

Csapó Lóránt — nem törvényes alispán.

Budapest, ápr. 2. Érdekes jogi kérdést vetett felszínre a budapesti ötödik kerületi járásbíró, amely ma egy végzésben kimondta, hogy a királyi biztos által kinevezett Csapó Lóránt drt nem ismeri el törvényes alispánnak. Az eset,

amelyből kifolyólag ezt a végzést hozták, a következő: A vármegye egyik tisztviselőjének fizetését az ötödik kerületi járásbíró letiltotta. Csapó Lóránt alispán átírt a járásbíróhoz, kérve a fizetés feloldását. Ez ügyben a járásbíró a következő végzést hozta:

Tekintettel arra, hogy a közigazgatási bíróság kimondta, miszerint a királyi biztosnak semmivel sincs több joga, mint a vármegye főispánjának; minthogy továbbá a törvény világosan elrendeli, hogy a vármegye alispánját a törvényhatósági bizottság választja, Csapó Lóránt drt pedig nem a törvényhatósági bizottság választotta meg alispánnak, hanem a királyi biztos által lett kinevezve, akinek pedig az alispán kinevezéséhez joga nincs — ennél fogva az alispán megkeresése nem tekinthető hivatalos iratnak.

Csapó Lóránt alispán ma délután átadta a járásbíróhoz a végzést a királyi biztosnak.

Elhunyt főrend.

Budapest, ápr. 2. Berchtold Rikárd gróf, császári és királyi kamarás, a főrendiház tagja, ma Budapesten meghalt. Berchtold Rikárd gróf 1837 január 23-án született Füleken. Elődei Mária Terézia uralkodása alatt honosítottak és azóta a család teljesen megmagyarosodott. Már

— Igen.

Kis szünet állott be, azután Brigitta anyja így szólt:

— A ti házatok elég nagy és tehermentes. Miután Brigitta és ő szeretik egymást, szeretném tehát hallani tőled, hogyan vélekedel erről.

Svendsen Péter anyja az öröndetes meglepetéstől majdnem elejtette a tálcát, de elpalástolta gyorsan izgatottságát és nyugodt maradt.

— Miért mondjak nem-et, ha szereti? De mégsem oly könnyű, — és mélyen felsóhajtott.

Brigitta apja a vidék leggazdagabb parasztja volt. Svendsen anyja tehát ez ellen nem élhetett kifogással; de nem mutatta, hogy meglegedett volna. Pedig ő biztatta a fiát, hogy járjon el Brigittához.

— Látod, — mondotta Brigitta anyja, — a mi udvarunk nagy és jó pénzt hoz; a ti udvarotok is jó és kettő együtt a legszebb birtok lesz az egész vidéken.

— Igaz, igaz, — válaszolta az anyó, — de bennünket nem lehet csak úgy kidobni innen. Még nem vagyunk olyan öregek.

Déliidőre hazatért Svendsen Péter. Ebéd után pipára gyuttott, azután a feleségére pillantott, aki a tűzhely körül volt elfoglalva.

— Öregem, — szólott, — ma reggel eladtam az erdőparcellát.

— E' ment a jó dolgod, ember, hogy eladtad!? — ijedezett az anyó.

Pedig azelőtt gyakran biztatta, hogy adja

1861-ben résztvett a főrendiház ülésin és mint nógrádmegyei, nagyorosi és rábadányai nagybirtokos, élénk szerepet vitt a megye közéletében. 1862-ben kelt egybe Bánffy Erzsébet grófnővel, néhai Bánffy Miklós gróf zászlósúr leányával.

Tiszay Dezsőné.

Budapest, ápr. 2. Tragikus szerencsétlenség érte a vidék egyik legkitűnőbb operett-szubrettjét, Tiszay Dezsőné. Sulyos szembajt kapott és teljesen elvesztette látóképességét. Tiszayné legutóbb a pécsi színháznak volt közkedveltségben álló tagja.

A sztrájk.

Fiume, április 2.

A kikötőmunkások és fuvarosok tegnap délelőtt tíz órakor a Fenice-szinkörben gyűlést tartottak, amelynek tárgya a munkásoknak a munkaadók szövetsége által tett engedelményekkel szemben tanúsítandó állásfoglalás megvitatása volt. A gyűlést Duplicar munkásvezér nyitotta meg s ismertette a nagyszámban egybegyűlt munkásokkal a munkaadók által adott engedelményeket. A gyűlés kimondta, hogy a felajánlott feltételek mellett nem dolgoznak és elhatározták, hogy a kikötőmunkások és fuvarosok ma, hétfőn reggel nem állanak munkába. Egyszersmind bizottságot küldtek ki, hogy a munkaadókkal tárgyaljanak, hátha mégis megegyezésre tudnának jutni.

el. A gazdasághoz nem értett, de a piros és kék bankókat kedvelte, hát még a csengő aranyakat.

— Mennyit kapsz érte?

— Én huszonötezer koronát kértem és a részvénytársaság tizenötezer koronát ígért. Végre is megegyeztünk huszezer koronában.

— Ó, megint nem voltál kitartó! Engedtél a rábeszélésnek, — siránkozott az anyó, bár sohasem hitte, hogy ily magas árban fogják eladni. — Ötezer korona nem játszik szerepet ily nagy társaságnál. Nálunk azonban igen. Ó, ilyen a világ. Isten óvjon! Isten tartson meg!

— Elég már, öregem, felelte bosszusan a paraszt és felemelkedett. Jó üzletet csináltam. Hiszen nem sok hasznát vehettük az erdőnek...

Este az öreg Svendsen a jegyző kíséretében ment haza. Szokatlan látogató volt ebben a házban.

— Jó estét! — köszönt a hivatalnok. — Egy levél miatt keresem föl magukat. Egy ismerős család bizott meg azzal, hogy szereztek nekik nyári lakást és mivel maguknál található a legszebb, idejöttem megkérdezni, elfogadnak-e nyári lakókat?

Ez az ajánlat tetszett Svendsen anyónak. Gyorsan kiszámította, hogy mennyi haszna volna ebből. Mennyit nyerne a házbéren? Mennyit számíton fel a tejért, a husért és a főzelékért? És örült a szíve, hogy kirakhatja majd az ezüst dögait és meg fogják csodálni

„A TENGERPART” TÁRGZÁJA.

A ravasz anyóka.

Írta: Hjalmar Höglund.

Svendsen Péter édesanyja mindig az élet szomorú oldalát tekintette és mindig elégedetlen volt, ha legalább napiában egyszer nem panaszkodhatott a sok nyomoruságról és a földi lét szerencsétlenségeiről. Isten óvjon! Isten vigasztaljon meg! Ezzel végezte rendszeren a siránkozásait. Azután nagyot sóhajtott.

Az udvaruk nagy volt és jó módban éltek. Ezt elismerte és ilyenkor elégedetten mosolygott. De ez csak rövid ideig tartott, amíg egyedül volt. Mihelyt valakivel összelátalkozott és a száját kinyitotta, felhangzott az örökös siráma.

Egyik szép hétfői reggelen elment hozzá Brigitta anyja és ez a látogatás már jelentett valamit. A kávé már megitták, az összes helyi újdonságokat már letárgyalták és Svendsen anyó egyre ismételtette: Az Isten óvjon! Isten vigasztaljon! Sójajtott, nyögött és Brigitta anyja emiatt készülődött is a távozásra. De maradt és ennek jelentősége volt.

— A fiad tegnap ismét nálunk járt! — kezdte a beszédet Brigitta anyja.

— Mit jelentsen ez? — gondolta magában az anyó, de hallgatott erről és így szólt: — Ugy? Az utóbbi időben gyakran volt nálatok. Tetszik neki a házatok.

Ma reggel az utcák megteltek munkáscsoportokkal; az utcaszögleteken az egyes munkásvezetők hangos tárgyalásokat kezdtek, szóval, teljes volt a *sztrájk* képe. Egyes munkaadók meginterpellálták az utcán a sztrájkolókat, akik azzal válaszoltak, hogy az ő magatartásuk nem minősítendő sztrájkoknak. Ők nem sztrájkolnak, hanem ma azért szünetelnek, hogy nyugodtabban tárgyalhassanak és a mai napot ünneppnek tekintik.

A munkaadók szövetsége ma délelőtti 14 órákor gyűlésre jött össze, *Steinacker* igazgató elnöklésével. A munkaadók a munkások mai magatartásával szemben kimondták, hogy a sztrájk a kereskedelmi és iparivállalatok üzemének csoportos beszüntetésével áll be, minek következtében a munkások passzív magatartása nem más, mint sztrájk, amelylyel szemben immár a legerélyesebb fellépésre, illetőleg intézkedésre van szükség. Végérvényesen megegyezett a gyűlés aziránt, hogy semmi körülmények közt sem fognak a már tett engedményeken túlmenni.

Megegyeztek továbbá arra nézve, hogy a végrehajtóbizottság holnaptól kezdve állandó permanenciában marad és felszólították a gyűlésen jelenlevő összes munkaadókat, hogy az esetben, ha üzemükben, illetőleg telepükön a munkások magatartása tekintetében bármely fontosabb mozzanat adja magát elő, az a végrehajtó bizottságnak telefon útján késedelem nélkül bejelentessék.

Ezután a gyűlés egy manifestum kibocsátását határozta el, s a manifestum szövegének megszerkesztése után egy órákor felbocsátották.

Delután 2 és fél órákor újra megkezdődött a tárgyalás, amelyen a végrehajtóbizottságon kívül a munkások kiküldöttei is megjelentek. *Duplicar* munkásvezér előadta a munkásoknak a Fenice-szinkörben hozott tegnapi határozatát,

és *Brigitta* anyja irigykedni fog a sikereire. De nem azt válaszolta, amit gondolt.

— Ő, az Isten vigasztaljon, a legjobb akaratom mellett sem lehet. Ilyen finom emberek számára nem vagyunk berendezve. És a sok kár, a nagy felfordulás! A nagy fáradságot sincs köszönet és — hát mit lehet nyerni a nyári lakókon?

A jegyző nem ismerte a ravasz anyókat és így válaszolt:

— Ostobaság! Maguknál elég finom az élet és az uraság jól fizet.

— O, de az idő, amit elrabolnak tőlem. De, ha a költségeinket megtérítik, — na, nem mondok ellent. Hiszen szívesen segíték az embertársaimon, ha nem kívánják — ingyen.

Vacsora után a paraszt meglegedetten gyujtott pipára.

— Ma jó napunk volt. A fiunkból vőlegény lett, az erdőt jó pénzért adtam el és szép nyereségünk lesz ezeken a nyári lakókon is.

És *Svensden* anyó szintén boldog volt, mert egész életén keresztül még sohasem volt olyan napja, hogy ravaszágával ne szerzett volna kamatokat. Csak hogy ő mindig elrejtette az örömet és egyre siránkozott.

— A fiukat elrabolták, az erdő elveszett, nem vagyunk többé urak a házukban. Idegenek jönnek ide és parancsolni fognak nekünk.

A hangja elakadt. És sirt, mint rendesen. De nagyon csalódnak, akik azt hiszik, hogy ezek a fájdalom könnyei voltak. O, nem. Anyóka ravasz. És csak örömeiben, boldogságában sirt...

s nyomatékai jelentette ki, hogy a munkások véleményét és egyhangú határozatát tolmácsolja, amikor tudomására hozza a gyűlésnek, hogy a kikötőmunkások és fuvarosok a felajánlott engedményeket nem veszik tudomásul, s passzív álláspontra helyezkednek.

A munkaadók válaszukban kifejtették, hogy a legkomolyabb megfontolással a végsőig mentek, amikor a napibérnek 40 fillérrel való emelését s a munkaidőnek fél órával való leszállítását megadták. Kijelentésbe helyezik a munkaközvetítő intézetek trieszti mintára való létesítését, a munkásbiztosítást, fogyasztási szövetkezetek szervezését és olcsó, egészséges munkaslakások építését. Ezzel elérték a végső határig, melynél tovább a jelen körülmények között nem mehetnek.

Ezalatt az utcaszögleteken öles nagy falragaszok jelentek meg, a munkaadók szövetségének manifestumával, amely teljes szövegében a következő:

Fölhívás a sztrájkolókhöz!

A sztrájk kitört! Kitört, fájdalom, mert ti akartátok és nem, mintha csak a legcsékélyebb mérvben is igazolva lenne Daczára annak a hosszú és fáradságos munkának, amelynek mi oly készségesen alávetettük magunkat, mikor megbízottaitokkal annyi tárgyalást folytattunk, ti meg gondolatlanul visszautasítottátok a felteket nyújtott békejebbot.

Programunkhoz híven, a legméltányosabb elvektől vezéreltetve és az itteni, sajnos oly kedvezőtlen gazdasági viszonyok világos tudatában leszállítás engedélyeztünk a munkaidő kérdésében. A munkabéreket felemeltük a lehetőség határáig és határozatokat hoztunk, amelyek a jövőre titeket minden visszaélés ellen meg fognak óvni.

Mindezzel bebizonyítottuk, hogy helyzetetek minden lehető módon való javításának előmozdító vagyunk s hogy ez irányban a jövőben is gondoskodni fogunk, mint azt programunkban kimondottuk.

Ennél tovább nem mehetünk és ezt a jözan ész zárja előlünk mert, ha a helyi költségeket tovább is emelnők, megint kikötőnk kereskedelmének alapja és elterelődik tőlünk a forgalom, minden munkának és haszonnak egyedüli forrása.

A sztrájk arra kényszerít bennünket, hogy üzleteink, parvállataink, forgalmunk, azaz városunk fejlődésének és jövőjének védelmére ezt az elvünket érvényesítsük. Ennek következtében kinyilatkoztatjuk, hogy az eljárások minket megfelelő rendszabályok alkalmazására kényszerít. Ezekből, ha bizottságotoktól holnap, kedd estig nem kapjuk írásban annak biztosítását, hogy újból munkához fogtok és illetve, ha szerdán, április 4-én reggel tényleg munkába nem álltok, ugyanaznap délelben az összes itt aláírt kereskedelmi cégek beszüntetik üzemeiket és ha további két napon belül, azaz péntek reggel, ennek a mi rendkívüli intézkedésünknek ellenére sem folynak rendben a munka az egész vonalon: pénteken, április 6-án délelben beszüntetik üzemeiket összes gyáraink is. Ebben az esetben visszavonjuk mindazon engedményeket, amelyeket megbízottaitok útján nektek fölajánlottunk. Figyelmeztetünk tehát benneteket ismételtén, hogy fontoljátok meg józanul, mit tesztek, és álljatok késedelem nélkül munkába. Ezt bizalommal el is várjuk tőletek és munkaadói kötelességünk tudatában biztosítunk is benneteket, hogy úgy sajtát, mint családaitok érdekében csak akkor cselekedtek, ha tanácsunkat követitek.

Rajtatok áll a döntés, de reátok hárulnak a következmények is.

A munkaadók szövetsége.

Baccaricich & Simonich, Bacsics A., Bacsics R. L., Bagno Ilona, Banca di Credito Fiumano,

Banca Mobiliare, Bayerthal & Levy, Berto Luigi, Billitz Alessandro, Braun Bernardo & Co., Cartesio Nikolo, Cartesio Curti & Co., Chierini Eugenio, Coschina Stefano & Co., Cunradi E. Successores, Curti Edoardo, Cussar Luigi, Deposito del Molino di Zagabria, Dercen Antonio, Devetak Federico, Dubokovics N. A., Egics G., Erber Rod., Fabich Eugenio, Fabbriche riunite di Acque Gazose, Fabbrica Torpedini Whitehead & Co., Fabbrica Fiumana di Cacao e Cioccolata (Società anonima), Faginea Società Anonima, Fischer Giulio, Frankl A., Fürst M., Gairard I. B. M. Fils, Gerbaz Fratelli, Glass G., Gremer Milan, Hannapel Ugo, Haramia Stefano, Hermann Gius. & figlio, Herzel Francesco, Hodnig A., Hoffmann S. & W., Hoffmann Ugo, Holzexploitations Actien-Gesellschaft, Impresa dei Magazzini Generali di Fiume (Società Anonima) Ivassich A. & D., Kemény D., Kohn Lodovico, Krieg Ignazio, Lederer Gius., Levi I. & Co., Mariassevich A. Eredi di, Mattersdorfer Antonio, Maylender E., Miculinich & Richtmann, Minach & Co., Mini & Rocca, Milch Cornelio & Battistin, Mohovich & Chersich, Molino Fabbrica Paste Bacich H., Mondolfo S. L. & figlio, Morini Pompeo, Muth S., Neuberger Felice & figlio, Ossoinack Luigi, Padoani Francesco, Pasquali G., Petrics & Bakarsics, Polgar Giuseppe, Pollak Isidoro, Premrou & Ruzsicska, Premuda Silvio, Prima Lavanderia fiumana a vapore e stiratura meccanica, Prima Società anonima ungherese di Fiume per la pilatura di riso e fabbrica d'amido, Raffineria d'oli minerali (Società anonima), Reich Giuseppe, Riboli Giovanni, Rosics A. & Co., Rupnick E., Ruzsics G., Ruzsicska B., Ruzsicska E. jr., R. ung. Società di navig. maritt. „Adria”, Scarpa Giuseppe, Schnabel & Co., Schenker & Co., Schönbaum Vilko, Schwarz B. & R., Schwarz Fratelli, Simper Giovanni, Skull M., Smith & Meynier, Prima Reg. privileg. Fabbrica carta, Smoquina Gius. & Co., Società anon. internazionale di importazione, Società anon. internazionale di trasporti Fratelli Goutrand, Società anon. „Union” per l'industria chimica, Società di navig. a vapore del Lloyd Austr., Società di trasporti internazionali, Società Ungaro Croata di navigazione marittima a vapore, Società in azioni per la tostatura di caffè, Spitzer I., Stabilimento prodotti chimici, Steinbeis Ottone, Sterk & Co., Strasser & König, Tausz Fratelli, Tomsich et Neger, Turina L., Turina Felice, Venutti G., Vezzil B., Walluschnig Antonio, Wertheimer Giuseppe, Wihreim Gustavo, Wolf Leopoldo Figli di.

A falragaszok előtt az egyes utcasarkokon nagyszámu munkás verődött össze. Szó nélkül, csendben olvasták a manifestumot amely nyilvánvalóan nagyon józanitóltag hatott reájuk.

Delután 5 órákor a munkások gyűlésre jöttek össze a Fenice-szinkörben. A gyűlésen a rendőrség részéről Mitrovics és Steindl rendőrfelügyelők voltak jelen. A gyűlés alig egy óra hosszat tartott. Rövid vita és megbeszélés után a munkások elhatározták, hogy a munkaadók föltételeit elfogadják és holnap reggel már újból munkába állanak.

Előfizetési felhívás.

1906. április hó 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra.

„A Tengerpart” az ünnep- és vasárnapokat követő napok kivételével naponként reggel hat órákor jelenik meg.

Előfizetési árak.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 24 korona.

Fél évre 12 „

Negyedévre 6 „

Egy hónapra 2 „

Egyes szám ára 8 fillér.

„A Tengerpart”

a fumei állami és magántisztviselőket azon kedvezményben részesíti, hogy a lapot évi 14 korona 40 fillérért, tehát havi előfizetéssel 1 korona 20 fillérért kapják házhoz hordva.

A fiumei állami- és magántisztviselőket abban a kedvezményben részesítjük, hogy a lapot évi 14 korona 40 fillérért, tehát havi előfizetéssel 1 korona 20 fillérért kapják házhoz hordva.

Előfizetést bármely naptól kezdve fölvesz

„A Tengerpart” kiadóhivatala,
Fiume, Riva Szápáry, Adria-palota.

KÜLÖNFÉLE.

— **Személyi hír.** *Gadl* Tibor dr. kormányzóhelyettes hivatalos ügyek elintézése végett a ma esti gyorvonattal Budapestre utazott.

— **Dalostély.** A *Fiumei Magyar Daloskör* e hó 6-án, pénteken este rendezte a Deák-szálló nagytermében ezidei második dalostélyét. A hangversenyen *B. Lenkei* Hedvig, a Nemzeti Színház tagja, *Sándor* Erzsé, a m. kir. Operaház tagja, *La Guardia* Fiorello és *Janosits* József fognak közreműködni. A hangverseny fél kilenczkor kezdődik; utána táncz lesz cigányzene mellett. A hangverseny műsora a következő:

1. Goll János: „Magyar népdalok.” Éneklő a kar. a) Eltört a hegedűm; b) Nagy Bercsényi Miklós; c) Ladiladilom.

2. a) Anni Vivanti: „50 év mulva”; b) Ada Negri: „Tűz a bányában.” Elmondja *B. Lenkei* Hedvig.

3. Thomas: Ophelia örülési jelenete „Hamlet”-ből. Éneklő *Sándor* Erzsé; zongorán kíséri *Janosits* József.

4. Gaál Ferencz: „Imádságom.” Éneklő a kar.

5. a) O-bretagnei ballada: „Anyaszive”; b) „Ocskai Lászlóról való ének”, régi magyar ballada 1710-ből. Elmondja *B. Lenkei* Hedvig.

6. *La Guardia*: „Polka-változások, szárnykürt szülő”. Zongorakísérettel játszza *La Guardia* Fiorello.

7. Delibes L.: „Csengtyü-ária” a „Lakme” című operából. Éneklő *Sándor* Erzsé; zongorán kíséri *Janosits* József.

8. Kücken: „Induló.” Éneklő a kar.

A hangversenyre szóló meghívókat már szétküldte a titkárság. Akik meghívót tévedésből nem kaptak, forduljanak a titkári hivatalhoz a kórház-utcai állami polgári fiúiskolába. Akik tagsági díjikkal egészen vagy részben hátralékban vannak, meghívóikat Maros Péter egyesületi pénzbeszedőnél vehetik át (az állami főgimnázium épületében) hátralékuk lefizetése ellenében.

— **Halálozás.** *Hajnal* Dávid dr. fiumei állami felsőkereskedelmi iskolai tanárt családi gyász érte. Apósa, *Goldschmidt* Mihály márcz. 29-én Aradon 84 éves korában elhunyt.

— **Hajók forgalma.** Tegnap és ma a következő hajók indultak el kikötőnkbe: az „Albania” osztrák gőzös Cattaróba; a „Stefánia” Adria-gőzös Glasgowba; a „Thalia” osztrák Lloyd-gőzös Triesztbe; a „Polluce” osztrák gőzös Batumba; az „Aglaja” osztrák Lloyd-gőzös Triesztbe; a „Voturno” angol gőzös Hullba; az „Otterspool” angol gőzös Kertchbe és az „Adriatico” osztrák gőzös Triesztbe.

— **Pályázat.** A hivatalos lap pályázatot hirdet a fiumei fővármihivatalnál betöltendő vámgyakornoki állásra. A kellően felszerelt folyamodványok két hét alatt nyújtandók be.

— **Kivándorlók figyelmébe.** Félhivatalosan jelentik: Teljesen megbízható értesítések megdöbbentő rajzát nyújtják azok jövőjének, akik Észak-Amerikába ama célzattal szándékoznak kivándorolni, hogy ott mint munkások keressék kenyerüket. A bányamunkások és bányatulajdonosok közötti harc ugyanis, mely már hosszabb idő óta lappangott, most kitörőfélben van és a bányamunkások sztrájkja többé el nem kerülhető. Ennek elképzelhetetlen nyomor és inség lesz a kísérője, különösen amaz okból, mert az amerikai szénbánya-

tulajdonosok elég óvatosak voltak és ügyeltek arra, hogy a harc őket készületlenül ne találja. Egy év óta ugyanis óriási szénkészleteket halmoztak össze s el vannak szánva arra, hogy a sztrájkolókat kimélet nélkül kizárják az alkalmazott munkások sorából. Előreláthatólag a szén árának emelkedése folytán számos más gyár is kénytelen lesz üzemét megszüntetni és a munkahiány ennek folytán még fokozottabb mértékben fog érezhetővé válni. Hazafiás kötelességet teljesítenek tehát mindama hatóságok, lelkesek, úgy egyesek, mint társadalmi egyesületek, ha érintkezési körükben mentől kiterjedtebb módon iparkodnak felvilágosítani a magyar nemzet munkásrétegeit arról az inségről és nyomorról, mely kivándorlás estén Észak-Amerikában rájuk a munkanélküliség folytán vár.

— **A helyőrség szaporítása.** Lapunkban már jeleztük, hogy a hadügyminisztérium a helyőrség szaporítása céljából a 79. Jella-csics-gejlogezred harmadik zászlóalját Ottosáczról áthelyezte Fiuméba. A zászlóalj ma reggel nyolcz óraker érkezett meg s legénységét alkalmas helyiség híján egyelőre a gyalogsági laktanya padlásán szállásolták el.

— **Uj oceanjáró hajó.** Rotterdamból április 7-én indul utnak a „Nieuw Amsterdam” nevű két csavaros új hajó, amely 625 láb hosszú, 68 és fél láb széles, 48 láb mély, 17,250 register tonna ürtartalmu és 30,000 tonna vizet szorít ki helyéből. Teljes egészében aczélból készült s két teljesen különálló négy czilinderes expanziós gép hajtja tiz-tiz lóerővel. Tizenhárom vízhatlan rekeszre van osztva a hajó, melyen öt fedélzet van. Egy ujtás is van a hajón, t. i. az ugynevezett tandem-kajütök. A hajó a Holland-Amerikai Társaságé, melynek ez a hatodik elsőrangú gyorsgőze.

— **Szerencsétlenül járt munkás.** A bergudi kőbányákban ma este 6 óraker robbantás közben Iskra György 48 éves, castuai munkásnak egy két métermázsás szikladarab esett a balkarjára és azt teljesen összezúzta. A szerencsétlenül járt munkást a fiumei kórházba szállították.

— **Vasárnapi verekedések.** Az óváros „Arlechino” nevű korcsmájában vasárnap este borozgatás közben Jurcsan Mátyás 23 éves jesenicei illetőségű, Hlupics András, 26 éves pregradi illetőségű és Makosek Vito 22 éves jelovicsi illetőségű napszamosok összeszólkóztak, majd késsel támadták egymást. Később egy Stirovics nevű napszamos is közéjük keveredett, aki súlyosan megsebesült. A mentők a kórházba szállították. — Tegnap délután a Brajdán levő Matkovics-féle korcsmban szintén végzetes kimenetelű verekedés volt. Horváth János 27 éves muraszterdahelyi kávéfőző és Vurdelja János 25 éves vasuti fűtő között verekedés támadt s Horváth székkel támadt társára, aki a tején ért ütéstől személtét vesztette. A mentők a kórházba szállították. A rendőrség Horváthot letartóztatta.

— **Torpedónaszádok személyzet nélkül.** Egy párisi távirat jelenti, hogy az Antibes-fok közelében Lalande és Devcaux creusoti mérnökök utasításai alapján szerkesztett új torpedónaszádokkal folytatnak kísérleteket, amelyekről igen sokat remélnek. Arról van ugyanis szó, hogy először vegyék alkalmazásba a Herz-féle hullámokat tengeri támadásoknál. A kibővített egy bizonyos cél irányában elbocsátott személyzet nélküli jármű két hengerből áll, még pedig egy felső láthatóból, a Herz-sugarak előállítására szolgáló készülék befogadására és egy alsó láthatatlantól, a torpedó lanszirozóból. A vállalkozók ugyanazon rendszert akarják alkalmazni a léghajókra is. Ez a találmány különben nem egészen új, mert néhány hónap előtt egy portugál mérnök lepte meg vele a világot és be is mutatta a partról villamos erővel irányítható hajóját.

— **Olvasóink figyelmébe.** Lapunk egyes példányai kapnatók az *Ivanich-féle* hírlapelárusító üzletben, *Via Riva 6. szám* és a *Corsia Deák 34. szám* alatt levő dohánytőzsdében (a Hungáriai-szálló és a Csizmás-féle fióküzlet között.)

KÖZGAZDASÁG.

+ **A Magyar-horvát hajóstársaság osztaléka.** A Magyar-horvát tengerhajózási társaság szombaton tartotta ez idei közgyűlést, mely elhatározta, hogy a kimutatott 253 ezer 508 korona tisztanyereségből 10 százalékos osztalékot fizet.

+ **Fizetéseképtelenség.** *Marchetti* A. fiumei kereskedő fizetéseképtelenségét jelentett be.

+ **Értékeslet az amerikai kivitelről.** A magyar kir. kereskedelmi muzeum new-yorki levelezője, *Zerkowits* Emil, nagyérdékű előadást tartott szombaton este Budapesten a kereskedelmi muzeum könyvtártermében, az Egyesült-Államokba irányuló kivitelről. Előadásában főként arra törekedett, hogy gyakorlati tapasztalatai alapján ismertesse a hazai termelésünkben, illetve a nemzetközi versenyben exportképes cikkek kiviteli módjait, azokat az alkalmakat, mik versenyképes áruinknak az Egyesült-Államok piacain való elhelyezésére kínálkoznak. A gyakorlati életből vett, közvetlen példákkal bizonyította, hogy számtalan esetben kicsinyes okok akasztják meg valamely kiviteli üzletág hatalmas megerősödését és hogy sok esetben egyetlen czege felületessége ok lehet arra, hogy a szigorú üzletelvek alapján dolgozó amerikai kereskedőség az illető egész hazai üzletág iránt bizalmatlankodjék, attól teljesen tartózkodjék. Másrészt viszont az a tény, hogy egyes termelési ágakban hazai termelésünk és kereskedelmünk is elismert magas színvonalon áll, — az amerikai kereskedői körök figyelmét is fokozottabb mértékben terelte kiviteli törekvéseink felé. Magasabb szempontok érdekében is lelkes szavakkal ajánlotta iparosainknak, kereskedőinknek, hogy minden alkalmat megragadva igyekezzenek az Egyesült-Államok kereskedőivel való szorosabb, közvetlen összeköttetésre. Gazdasági és kulturális szempontok egyaránt csak hasznát fogják ennek látni és fokozzák majd azt a rokonszenves viszonyt, melyet az Egyesült-Államok közönségével, már ott élő vereinkre való tekintettel is, minden téren és minden eszközzel ápolnunk, fokoznunk kell. — A muzeum könyvtártermét zsufolóságig megtöltő közönség nagy tetszéssel fogadta *Zerkowits* előadását, melynek nyomán a megjelent előkelő iparosok és kereskedők közül többen is hozzászóltak az előadás tárgyához.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Halló! Halló!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy Fiumében

Via Pomerio 1, sz. II. em.

Angol férfiszabó műtermet nyitottam.

Több évi működésem Európa nagyobb városaiban ama kellemes helyzetbe juttatott, hogy a t. uri közönség legkényesebb igényeit is kielégíthetem.

Rifogástalan ruhák hibás testekre, stb.

— Igen olcsó árak! —

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradok

teljes tisztelettel

Blau Ferencz,
szabómester.

≡ A magyar és német ≡

gyorsírásai esti tanfolyamra

jelentkezhetni

☞ a lap kiadóhivatalában. ☞

Uj uri szabó-terem.

Van szerencsém a tisztelt uri közön-
séget tisztelettel értesíteni, hogy a

Corson, 7. sz. II. emelet

uj uri divat-szalont nyitottam.

Csakis mérték szerinti ruhák, a leg-
finomabb angol szövetekből, legújabb an-
gol és francia divat szerint készülnek.

Mérsékelt árak!

A t. uri közönség szives érdeklődését
kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Spitzer Jakab.

Corso 7. II. em.

Fiume első magyar rizshántoló- és rizs
keményítőgyár részv.-társaság

FIUME.
VÉDJEGY.

Különlegesség
fénykeményítő
tábláscsákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezekedik.

Első fumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó
munkát a legjutányosabb árak mellett
Szigoru pontosság és kiváló szakértelem

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Altberger Ignác

Corsia Deák 31. sz., IV. em.

Hirtetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

GYÓGYSÖR

DREHER ANTAL világhírű sörgyárában készült

Dupla maláta sör

(Gyár Budapest-Kőbánya).

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. — Főképviselet és Raktár
Ürményi-tér 6. — **RUPNIK E.** — Telefon 226.

Szállítások mindenhová eszközöltetnek.

A sör 25 majolika palaczkot tartalmazó eredeti ládákban hetenként frissen
érkezik a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kivi-
teli és márcziusi sör, 50 palaczkot tartalmazó eredeti ládákban.

Detail elárulító helyek:

„Unione“-üzlet Via del Pino. | Schenk János Fiumara-kávéháza
F. Pavletich, Corso Prolungato. | (volt fogyasztási szövetk.)

!! Legújabb újdonságok !!

Szalonszőnyegek, szőnyegek háló- és ebédlő-
szobák számára, csipke- és szövetfüggönyök, pré-
mek, asztal- és ágyterítő garnitúrák

nagy választékban és közismert olcsó árakban
egyedül **WEISS M. cégnél** kaphatók.

FIUME, Corso II. — TRIEST, Corso 9.

A legmodernebb kézműárak, férfi- és női ruhaszövetek, selyem,
bársony, butorszövet, kész fehérnemű, keztük, csipkeárak,
szőnyegek, nyakravalók és mindennemű disztárgyak eladása.

Szabott árak! Szabott árak!

Mengasszonyi kelengyék a legolcsóbb árban szállítainak.

Könyvnyomdai műintézet

Tipografia artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, **FIUME** palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

SZÁLLIT

minden a nyomdászatra vágó munkát
gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

ESEGUISCE

prontamente con conoscenza del ramo ed
al più buon mercato ogni lavoro tipo-
litografico.